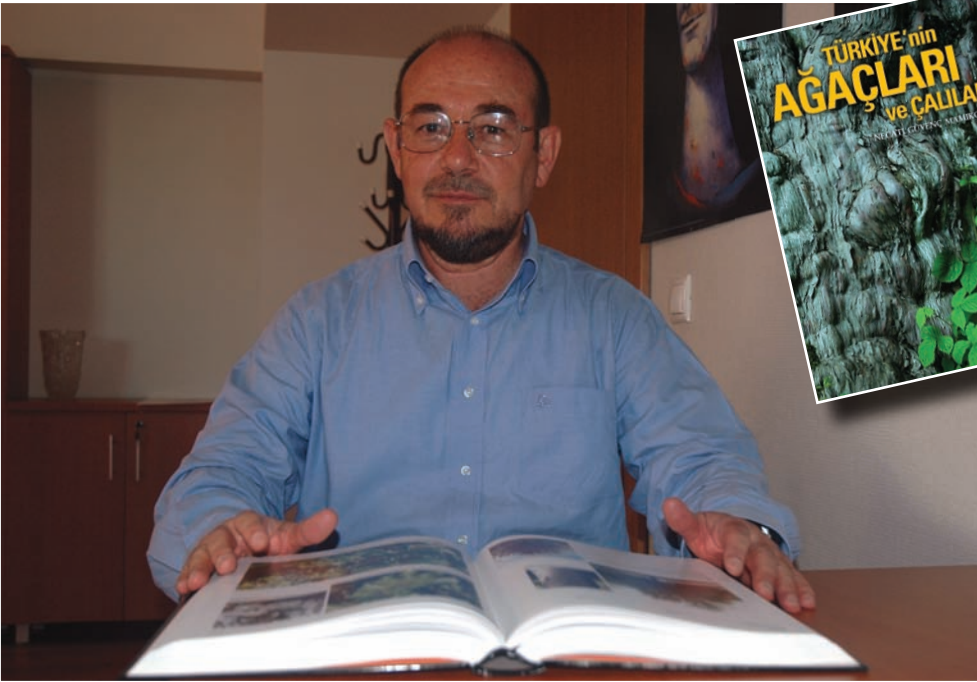

Türkiye'nin Ağaçları ve Çalılıarı yapıtını hazırlayan Elektrik Mühendisi Necati Güvenç Mamikoğlu, kitabının öyküsünü Elektrik Mühendisliği'ne anlattı...

CEREN'E ALBÜMDEN TÜRKİYE'DEKİ AĞAÇLARIN BELGESELİNE

Banu Salman
banu.salman@emo.org.tr

Lubitel marka ilk fotoğraf makinesini edindiği 1973 yılından beri fotoğraflar çeken Elektrik Mühendisi Necati Güvenç Mamikoğlu, ne bir botanikçi ne de bir fotoğraf sanatçısı. Hobi olarak başladığı fotoğraf çekimlerinde baskın öğe olan ağaç ve çalılıarı, 4 yaşındaki yeğenine tanıtacak bir albüm hazırlamak üzere çıktığı yol, Mamikoğlu'nu deyim yerindeyse Türkiye'deki ağaçların belgeseline götürmüş. Kablolara ve haberleşme sistemlerinin peşinde meslek hayatı boyunca şehirlerde, dağlarda, ormanda, korularda çekimler yapan Mamikoğlu'nun kitabı Türkiye'nin Ağaçları ve Çalılıarı, 5 yıl boyunca ağaçların çiçeklerini, gövdelerini, meyvelerini, yapraklarını çekebilmek için defalarca aynı ağaçlara gidilerek yapılan çekimlerin, yoğun bir emeğin ürünü.

Necati Güvenç Mamikoğlu, çekimlerinin ve kitabının öyküsünü Elektrik Mühendisliği Dergisi'ne anlattı.

Elektrik Mühendisliği: Önce sizi tanıyarak söyleşimize başlayalım. Kısa hayat öykünüzü anlatır mısınız?

Mamikoğlu: 1949 yılında Kırşehir'de doğmuşum. 12 yaşına kadar Kırşehir'de eğitim gördüm. Ortaokul, liseyi Ankara'da okudum. Sonra ODTÜ Elektrik Mühendisliği Bölümü'ne girdim. 1973'te bitirdim. PTT'den burslu olarak öğrenimimi tamamlamıştım. Mezun olunca da uzak mesafe haberleşme sistemlerinin bir bölümünün bakım mühendisi olarak PTT'ye girdim ve 11 yıl kadar çalıştım.

Elektrik Mühendisliği: PTT'deki çalışmalarınızdan da kısaca bahsedebilir misiniz?

Mamikoğlu: PTT'de çalışırken, gerçekten çok keyifli ve verimli zamanlarım oldu. Orası bir okul gibiydi. Üniversitede için temelini öğreniyorsunuz, ama uygulama öğretilmezdi. Gerçek Elektrik Mühendisliği'ni tüm branşlarıyla PTT'de uygulayabiliyorsunuz. PTT'de çok dolaşırken, eskiden 67 il vardı, 67 ilin Niğe dışında hepsini gördüm. Uzak mesafe sistemlerinin bir bölümü şehir dışarında dağlarda, kırlarda kuruludur. Bu nedenle sık sık şehir dışına çıkardık. O zamanlar yeraltı kabloları çok gelişmiş değildi. Fiber optik kablosu hiç yoktu. Uzak mesafe haberleşme sistemleri, çoğunlukla

radyolink istasyonları üzerinden sağlanıyordu. Dağdaki bir anten başka bir dağdaki anteni görüyor. O alıyor, bir sonrakine iletiyor. Böylece iki merkez arasında bağlantı sağlanıyordu. Şimdi bu sistemlerin kullanımı çok aza indi. Daha çok yer altı kablosu ve fiber optik kablosu kullanılıyor. Kapasitesi çok daha yüksek, daha ucuz, bakımı da kolay.

Elektrik Mühendisliği: Fotoğrafla ilginiz de bu zamanda mı başladı?

Mamikoğlu: Biz zaman zaman dağlara gider, çoğunlukla gece çalışırdık. Bakım yapmak için bazen sistemleri kesmek zorundaydık. Trafiğin yoğun olduğu saatlerde bu işi yapamazdık. Gece saat 12-01'den sabah 5-6'ya kadar çalışır, gündüzleri uyurduk. Benim uykuyla aram çok iyi değildir. Dağda, istasyonun çevresinde şöyle bir dolaşırdım, fotoğraflar çekerdim. Çocukluğumda da zaten hep ağaçlıklı ortamda yetişmişim. Kırda ormanla ilgimi hiç kesmedim. Bozkır da güzeldir. Hiç ağacın olmadığı yerde de çok ilginç bitkiler bulabilirsiniz. Hatta bozkır, çok daha zengindir ormandan.

Elektrik Mühendisliği: Fotoğrafa olan ilginiz çalışma hayatınızla da bütünleşmiş görünüyor. Sonrasında çalışmalarınız nasıl ilerledi?

Mamikoğlu: 1984 yılında ARLA'nın Teletaş olmasıyla PTT'den ayrıldım. Teletaş'ta çalışmaya başladım ve İstanbul'a yerleştim. İstanbul ağaç yönünden çok zengindir. Yakınlarında orman adı verebileceğiniz korular, gezinti yerleri vardır. Teletaş'ta iken onlarla, Belgrad Ormanı ile tanıştım. Belgrad Ormanı İstanbul için de Türkiye için de çok önemli gezi alanlarından bir tanesidir. Fotoğraf çekmeye devam ettim. 1993'te Teletaş'tan ayrıldım. Kısa bir süre Ankara'da görevliydim. 1994'de mobil telefon haberleşme sistemleri işletmecisi bir şirkete geçtim. Orada 2002 Eylül ayına kadar çeşitli görevlerde bulundum. Son 3 yılımı da aynı kurumun Kuzey Kıbrıs'taki şirketinin genel müdürü olarak Kuzey Kıbrıs'ta geçirdim. 2002'de emekli oldum.

Elektrik Mühendisliği: Emekli olunca fotoğraf çekimleriniz yoğunlaştı galiba.

Mamikoğlu: Emekli olan adam ne yapar? Bir süre dinlenir, keyfini çıkarır. Ben de fotoğraf çektim. 1973'ten başlayarak hep fotoğraf çekmişim. Emekli olunca yoğunlaştırdım. Her seyahatimde yanımda fotoğraf makinesi olurdu. İstanbul'a döndüm. İstanbul'da fotoğraf

çekmek için çok malzeme var; şehir, binaları, insanları, ağaçları, ormanları, koruları... Bu arada sayısal fotoğraf makineleri gelişmeye başladı. Çok da gelişmiş olmayan bir sayısal fotoğraf makinesi edindim. Sağda solda çekiyorum, Boğaz'da, Belgrad Ormanı'nda... Baktım ağırlık ağaçlar, bitkiler üzerine gelişmeye başladı.

Ceren'e Albümle Başlayan Kitap Öyküsü

Elektrik Mühendisliği: Türkiye'nin Ağaçları ve Çalıları kitabınızın ortaya çıkışının da ilginç bir öyküsü var. Onu da bizimle paylaşır mısınız?

Mamikoğlu: Kardeşimin çocuklarından biriyle ağaç altında kahve içiyorduk: "Dayı, kızıma ağaç albümü yapar mısın" dedi. Kızı 4 yaşındaydı. Elmayı çınardan, söğüdü içdeden ayırsın diye... "Tamam, ağaç albümü yapayım" dedim. Başta kolay, ağaçların bir kısmını tanıyorum tabii, ama biraz çalışmam gerektiğini hissettim. Ağaçlar hep benim kişisel olarak favori objelerimden biriydi. Evde ağaçlar hakkında birtakım kitaplar vardı. Onları biraz karıştırdım, ama yetmedi. İstanbul Fen Fakültesi'nin Botanik Bölümü'nün, güzel bir botanik bahçesi vardır. Gerçekten botanik bahçesidir. Teletaş'ta çalışırken, 1980'lerin sonu Havayolları Dergisi'nde İstanbul Üniversitesi Botanik Parkı'nı tanıtan bir yazı görmüştüm. İlginc bilgiler vardı. Merak edip eşim ve çocuklarımla gitmişim. Birkaç kez daha gittim. Gidip oradaki profesörlerden biriyle görüştüm. Bir albüm hazırlıyorum; Türkiye'de hangi ağaçlar var, nerededir, kim kimle akrabadır, sınıflandırma nasıldır? Bir yerden başlamak gerekiyor.

Elektrik Mühendisliği: Yeniden öğrenci oldunuz yani.

Mamikoğlu: Yeniden öğrenci oldum. Prof. Dr. Tuna Ekim beni Orman Fakültesi'ne yönlendirdi. Orada öğrencilerin

okuduğu ağaçlarla ilgili bir kitap satın aldım. Faik Yaltırık, Asuman Efe imzalı. Kitabın ismi Dendroloji, ağaç bilimi demek. Türkiye'de hangi ağaçlar var, nerelerde yetişiyor, kim kimin akrabası... Çok güzel, tam aradığım şeydi. Onun kaynakça listesine baktım, başka kitaplara ulaştım. Gittim onları da buldum. Ama onlar satılmıyorlardı, 1960-70'lerde yazılmış kitaplardı. Kütüphaneden fotokopilerini edindim. Bir ağacı öğrenince arayıp, buluyorum onu, hemen fotoğrafını çekiyorum.

Türkiye'deki ağaçların pek çoğunu İstanbul'da bulabilirsiniz. İstanbul'un en güzel parkı Atatürk Arboretumu'ndan sonra Fenerbahçe Parkı'dır. Arboretum zaten ağaç evi demek; İstanbul'da bir ağaç müzesi. 1950'lerde başlatılmış. Türkiye'deki pek çok ağacı orada yetiştirmişler, bu alanda örnek bir yer, yabancı ağaçlar da var. Fenerbahçe Parkı'nı da Çelik Gülersoy düzenlemiş, 70'in üstünde ağaç ve çalı türü var. Orada 650 yıllık ağaç var, Atlantik Fıstığı, masa kadar gövdesi. Kanuni zamanından kalma Piramidal Akdeniz Servileri yine o parkta. Çok bakımlı, çok düzenli bir park.

Daha sonra uzaklara gitmeye başladım. Uludağ'a gittim. PTT zamanında, sistem bakımlarını yapmak için ara sıra giderdim; Uludağ'da çok malzeme bulabileceğimi biliyordum. Daha sonra Ege taraflarına gidip, oralarda fotoğraflar çektim.

Sonra dolaştığım yerler biraz daha genişledi. Trakya'ya gittim. Bazı ağaçlar var ki sadece Çoruh Vadisi'nde bulunuyor. O zaman Çoruh Vadisi'ne de birkaç kez gitmek gerekiyor. Güneybatı Anadolu, Muğla çevresi... Özellikle Antalya çok önemli ağaç merkezlerinden bir tanesi; hem dışarıdan gelmiş olanları, hem de Akdeniz'in doğal olarak yetişmekte olan çalılarını, ağaçlarını çekebilirsiniz.

Ankara'da yaşamaya başladığım zaman; Ankara'da da malzeme var, Seymenler Parkı, özellikle Botanik

Parkı, Altınpark... Bunların içinde en önemlisi Ankara Fen Fakültesi'nin bahçesi; 1930'larda Hitler faşizminden kaçan Musevi profesörler dünyanın her tarafına dağılmışlar. Türkiye de bundan nasibini oldukça iyi bir şekilde almış. İnsanlar gelip, üniversiteleri kurup, yapılandırmakla kalmamışlar, çevre düzenlemesi, dikilecek ağaçların cinsi, türü, öyle doğru şeyler yapılmış ki o dönem. Fen Fakültesi bahçesine baktığınızda da hangi ağaç türü nereye, ne kadar aralıkla dikilecek, o kadar iyi hesaplanmış ki... O ağaçların 50-60 yıl sonra haşmetini görünce insan ne kadar doğru şeyler yapıldığını anlıyor.

Sonra Çankaya'daki Botanik Parkı, çok önemli. Ama ne yazık ki orada her sene doğal ağaçları kesmeye başladılar, kesip dışarıdan gelme ağaçlar dikiyorlar. Çok üzülerek, ben bu 4 sene içinde bile bunu gözlemlerdim. Çektiğim ağaçların 2-3 sene sonra yok olduğunu gördüm. Dış ülkelere gittiğim zaman, şehrin çok yakınında korular gördüm. Mesela Roma bu iş için çok iyidir. Milano, Almanya, İsviçre iyidir. Hatta Belçika bile iyidir, ama ağaç çeşidi çok azdır. Kuzey ülkelerinde farklı ağaç türü çok az. Ama İtalya örnek bir yer. Roma'da parklara giderdim. Parklarda, hem o iklimin doğal ağaçları var, hem de eg-

zotik ağaçlar var. Ankara'da da Botanik Parkı bu amaçla yapılmış. Ankara'da yaşayamayan ağaçlar yaşasın diye sera da yapılmış. Sera şimdi depo diye kullanılıyor. Bölgenin bazı ağaçları, doğal badem, armut, alıç, cehri, yabani yaseminler, deniz üzümü, doğal olarak o vadiye yetişmiş. Şimdi onların bir kısmını kesiyorlar. Yerlerine Çin ardıcı, Japon bilmem nesi, moda olan dışarıdan gelme ağaçlar dikiyorlar. Sulama, ilaçlama, budama da olması gerektiği gibi yapılmıyor.

Elektrik Mühendisliği: Çalışmalarınız çok bütünlüklü bir bakış açısı sunuyor. Yani hem görsel hem de bilgi anlamında bir ansiklopedi olarak nitelendirilebilir. Nasıl bir süreçte böyle bir çalışma gerçekleştirdi?

Mamikoğlu: Çektiğim fotoğraflara bakıyorum; beğenmediklerimi bir daha aynı yerlere gidip yeniden çekiyorum. Bir fotoğrafı görmekle ağacı çocuk tanıyabilir gibi gelmedi bana. Tüm organlarıyla tanıtmak gerekir diye düşündüm. Birkaç kitap daha aldım. Ya genel görünümü var, ya yaprağı, ya da çiçeği, meyvesi var. Hiç bütün organlarını gösteren bir kitap bulamadım. Hatta İngiltere, ABD'den de siparişler verdim. O ayrıntıda bir şey bulamadım. Bana göre, ağacı tam tanıyabilmek için bütün organlarını görmek gerekir. Çiçeğini çekeceksin. Çiçek ne zaman? Çoğunlukla ilkbaharda. Çiçek varken, çoğu zaman yaprak olmuyor. Yaprak için bir daha gideceksiniz aynı ağaca. Meyvesi olgun zamanda, yazın, en erken hazirandan eylüle kadar çekmek doğru. Bu kez yaprak çekemezsiniz. Genel görünüm için, yapraklarının genç ve bol olduğu zaman bir kere daha gitmeniz gerekir. Çok sonbahar, yaza kalmamak gerekir. O zaman yapraklar biraz tahrip oluyor. Bir ağacı tüm halleriyle görüntülemek için, birkaç defa gitmek gerekiyor. Ben de öyle yaptım.

Ağaçlarla 150 Bin Kilometre

Elektrik Mühendisliği: Çalışmalarınız nasıl kitap haline dönüştü?

Mamıkoğlu: Epey büyük bir fotoğraf arşivim oldu. Ceren'e hala ben bunların içinden seçip albüm hazırlayalım diye düşünüyorum. Ankara'da çektiğim fotoğrafları arkadaşlarıma da gösteriyordum. Bir arkadaşım, "Ceren'e albüm güzel de, bunun da daha ötesinde bir şey yapsan fena olmaz. Kalite ve zenginlik yönünden Ceren'e albümün ötesinde yapılabilir. Başkalarıyla paylaşmaktan kendini alıkoyma" dedi. Aklım önce çok yatmadı. Baktım, bu konuda yayımlanmış kitaplara, hem Türkçe hem yabancı dilde olanlara, hakikaten yok. Bir yerden sonra, yıl 2006 belki, çektiğim fotoğraflara bunları yayımlayacağım diye bakarak da çekmeye başladım. 2 yıl kadar sonra Ceren'e albümden öteye gideyim de bunları kitap halinde derleyeyim dedim. Ama nasıl yapacağım? Kitabı basmak için parayı nereden bulacağım? Herkes "Sponsor bul" diyordu. Nereden bulacağım sponsoru? Ama çekmeye devam ettim. Türkiye'yi birkaç kez dolaşım. Mesela Artvin'e 4 kez gittim. Arabayla seyahat ettim. Kaba hesapla, 2003-2007 yılları arasında sadece bu iş için 150 bin kilometrenin ötesinde yol kat etmişim.

Çektiğim fotoğraflar sadece bilgisayarda teker teker duruyorlardı. Öyle bir tasarım olmalıydı ki, sol ve sağ sayfadan oluşan iki sayfada bütün ağaç görünebilsin. Benim üretmediğim sayfalarca bilgiyi yazmanın bir anlamı yok diye düşündüm. Arkadaşlarıma gösterdim. Çocukluk arkadaşlarımdan birinin İstanbul'da bir matbaada genel müdür yardımcısı olduğunu öğrendim. Sonra ona gittim. O beni öyle doğru yönlendirdi ki... Fotoğraf makinanın ayarlarını baskıda en iyi sonucunu alacak şekilde yaptı, sayfa düzeni yapmayı da öğretti. Daha sonra yakın

arkadaşlarımdan birinin büyük desteği ile bir ağaç için iki sayfalık bir örnek yaptık, daha doğrusu o yaptı, ben hangi fotoğrafın hangi kadrajda, hangi büyüklükte nereye konacağını, altına ne yazılacağını söyledim. Bunu örnek alarak tüm ağaçlar için mizanpaj yaptım. Yayımlanan kitap bu değil, ama buna çok yakın bir mizanpaj yaptım. Bu çalışmayı hocalara gösterdim. Hocaların pek çoğu çok küçük çiçeklerin, meyvelerin bu kadar ayrıntıda, pırl pırl fotoğrafını görünce çok sevdiler. Kitaba danışmanlık yapmalarını istedim. Kiminin sağlık durumu elvermediği için, kiminin yeterli zamanı olmadığı için bir süre danışman bulamadım. Tuna Ekim'e bir kez daha gittim. "Tuna Hoca emekli oldu" dediler. "Eyvah" dedim. "Ama bugün kitaplarını toplamaya gelecek. Asistanı var" dediler. Bilgisayarda asistanı Sırrı Bey'e gösterdim, beğendi, Tuna Hoca'ya da gösterelim dedi. Tuna Hocayı bekledik, gelince tanıştırdı, Tuna Hoca'ya "10 dakika bir bakın" dedim. Sağ olsun bakmaya razı oldu, 10 dakika 1.5 saat kadar sürdü. İncelemesi için daha sonra siyah-beyaz olarak bastım verdim. Bütün gri tonları çıkıyor. Siyah-beyaz olarak da güzel oldular. Ankara'daki

meslektaşlarına da gösterdi. Bir kısım fotoğraflarda hata gördü. Bir kısım da metinde düzeltmeler yaptı. Bazı ağaçları eklememi önerdi, ekledim. Çok büyük katkıları var. Tuna Ekim'in önerdiği düzeltmeleri, eklemeleri yaptım. Matbaacı arkadaşşıma götürdüm. Siyah beyaz halini ve 3-4 ağaçlık sayfayı da CD ortamında Doğu Holding'e gönderdi. Birkaç hafta sonra NTV Yayınları'ndan arayıp, "Biz kitabınızı basmaya karar verdik. Gelin ayrıntıları konuşalım" dediler. Konuştuk, anlaştık. NTV Yayınları'nda profesyonelce yeniden dizayn edildi. Tasarımcılarla birlikte yeniden çalıştık, her ağacın farklı ve özellikli nesni varsa o ön plana çıkarıldı. Sonunda ilk tasarımdan daha güzel oldu ve basıldı.

Elektrik Mühendisliği: Kitabı hazırlarken, size en çok yol gösteren, yardımcı olan unsurlar neler oldu?

Mamıkoğlu: 2004 ya da 2005'ti, kuzenlerimden bir tanesi, "Sen ağaç fotoğrafları çekiyormuşsun madem. 'Alıç Ağacı ile Sohbetler' diye bir kitap aldık. Hikmet Birand'ın." Hikmet Birand, Türkiye botanikçilerin piri. Hem Türkiye botanikçi, hem de botanikğin genel tarihi hakkında bir kitap yazmış. Tüm bitki dünyasını orada temsil eden alıç ağacının ağzından bitkilerin sudan karaya çıkmasından başlayıp, en gelişmişine nasıl varmış, Dünya'nın neresinde hangi tür oluşumlar olmuş, Türkiye'de hangi ağaç nerede yetişiyor, niye orada yetişiyor, otlar çiçekler bozkırda, ormanda, Karadeniz'de, Güneyde nasıl... Böyle masal gibi bir kitap yazmış. TÜBİTAK Yayınları'ndan çıkmış. Herkese okumasını öneririm. Kitapta Temmuz ayında Giresun'da Eğribel'e çıkmışım, kar fırtınasına yakalandım diye yazıyor. Ben de onun dediği yerlere gittim. Orman Botanikçi üstadlarından Prof. Dr. Faik Yalıtık, Hayrettin Kayacık kitaplarında hangi ağacın nerede olduğunu yazıyorlar. Akçağacın bir türü Bolu'nun bilmem

ne köyünde var diyor. Ben bastırıp o köye gidiyorum, o ağacı bulup fotoğrafı yapıyorum. Bir kısım ağaçları tanımak kolay da, akçaağacın, meşenin türleri beni biraz zorladı. Her dedikleri ağacın bir kısım alt türlerine varıncaya kadar tanımladıkları ve yazdıkları merkezlerle teker teker gittim. Bu arada çevre halkından, üniversite görevlilerinden, en çok da ormancılardan çok yardım aldım. 2004'te Ankara'daki Kırsal Çevre Derneği'nin Ağaç Semineri'ne katıldım. Çok doğru insanlar tarafından hazırlanıp sunulan bu seminerde çok keyifli 3 gün geçirdim. Ağaçlar konusundaki bilgi dağarcığıma da önemli eklemeler yaptı.

**Elektrik Mühendisliği:
Ağaçları tanımak başlı
başına bir uzmanlık alanı. Siz
zorlandınız mı?**

Mamikoğlu: Ağaçları bulma konusunda Ormancıların çok büyük katkısı oldu bana. Bölge Müdüründen oradaki koruma görevlisine kadar pek çok insandan özellikle de Orman Mühendislerinden önemli yardımlar aldım. Üniversite Hocaları ve Kırsal Çevre Derneği'nden Orman Y. Mühendisi Ahmet Demirtaş da ağaçları tanımam konusunda bana yardımcı oldular. Okuduğum kitaplarda ağaçlar ayrıntılı olarak tanımlanıyordu. İlk kez görünce hemen tanıdığım ağaçlar da oldu; Truva meşesi, İran meşesi gibi. Birini Balıkesir'de, birini Maraş'da gördüm. Bazılarını çok zor tanıdım. Doğu Karadeniz meşesini çok zor buldum. Borçka'da yalnız başıma dolaşıyordum. Aradım, aradım, yok. Karadeniz Teknik Üniversitesi'nden daha önce tanıştığım bir Araştırma Görevlisi'ne telefon ediyordum. O bana ağacın yapraklarını ayrıntıları ile yeniden anlatıyor, gine de bulamıyorum. Ertesi gün yine Borçka'da bir orman görevlisinin yardımıyla buldum. Ormancıların yanında çevreyi çobanlar da iyi biliyor. Hangi dağda ne ağaç var, yeri nerede çok iyi biliyorlar. Ağacı tanımlıyordum onlara. Çoğu zaman o

çoban bana tak diye götürüp gösteriyordu. Bazen çok arıyorduk, bazen de elimiz boş dönüyorduk.

Tanımadığım birçok insan, yoldan geçerken otostop yapıyorlar. Bazılarını alıyordum. "Ben dura dura gidiyorum, yolun kenarından, orman varsa ormana doğru, koruluk varsa içeriye doğru. Buna razıysan gel" diyordum. Bazıları geliyordu. 3-4 saat arabada epey zaman geçirince "Benim halamın köyü var. Orada filan ağaçlar vardı" diye başlıyor. Böyle çok katkılarda bulunanlar oldu. Mut-Ermenek arasında yoldan aldığım genç biri öyle ilginç yerlere götürdü ki beni. Benimle beraber sanki o da fotoğraf çekmeye başladı. Bu kişi, Türkiye'nin çok önemli projelerinde işçilik yapmış. Mesela Boğaz Köprüsü'nde, barajlarda çalışmış. Fırat kavaklarına götürdü beni.

Özellikle Batı Karadeniz'de, Ege'de sokakta gördüğümüz insanlar, yetişkin çalışan erkek olmuyordu. Kasabaya, köye giriyorsanız, çocuklar, kadınlar ve de yaşlılar oluyorlardı. Onlardan çok büyük destek aldım. Yadırgayanlar da oluyordu, ama yardımcı olanlar çok oluyordu.

351 Ağacın Belgeseli

**Elektrik Mühendisliği: Kitapta
kaç tane ağaç var?**

Mamikoğlu: 351 tane. İlk baskısında 350 idi. İki ağacı bir türün alt türleri olarak sunmuşum. İtalyan bir botanikçi bunlar iki ayrı tür diye beni uyardı. Egzotik ağaçlardan. Sonra onu araştırdım. Gerçekten ayrı tür. İkisini ayırdım.

Zelkova adında bir ağacı kitaba koyamadım. Küçük fidanlarını ve yapraklarının fotoğrafını çektim, ancak bunlar yetmezdi. Araştırdım, sadece Şemdinli-Yüksekova arasında bulabileceğimi söylediler. Bir gün mutlaka bu ağacı da ayrıntıları ile görüntüleyeceğim. Avrupa Kayını'nın çiçeğini bir türlü çekemedim. Kırklareli'ne gittim. Daha önce meyvesi, ağacını çekmişim. O ağacı bir daha bulamadım. Daha sonra Avrupa Kayını olduğundan emin olduğum bir ağaç da bulamadım. Bir gün bulup onu da fotoğrafı yapacağım.

Finike Ardıcı, bir tek Bodrum ile Milas arasında var. Çiçeği için 3 kere gittim ona. Birinde erken gitmişim, yoktu. Diğer ikisinde de geç kalmışım. Onun da dışı çiçeği yok kitapta.

Elektrik Mühendisliği: Kitapta 2002 yılından önce meslek hayatınız boyunca yaptığınız çekimlerden yararlandınız mı?

Mamikoğlu: Yok hiç yararlanmadım. Onlar arşivde duruyor tabii, ama çok dağınık. Bir kısmı hala İstanbul'da çatıda depoda duruyor. Negatifleri belki de kayboldu.

5 Yıllık Emek

Elektrik Mühendisliği: O zaman tamamen bu kitap için yeni baştan çalıştınız. Ne kadar sürdü?

Mamikoğlu: 5 yıl sürdü. Çiçekler çok kısa ömürlü, bazıları açtıktan 2-3 gün sonra meyveye dönüyorlar. Bir yerde bu yıl bir ağacın çiçeğini yakalıyorsunuz, ama başka bir yerdeki ağacı kaçırıyorsunuz. Onun için ertesi yılı, bazen daha ertesi yılı beklemek zorundasınız. Uzun sürmesinin bir nedeni de o.

Elektrik Mühendisliği: Ne kadarlık bir fotoğraf arşiviniz olduğunu biliyor musunuz?

Mamikoğlu: Bu amaçla 200 bine yaklaştı. Şu anda ama. Kitabı hazırladığımda 170 bin civarındaydı sanıyorum.

Elektrik Mühendisliği: Çalışmanızda fotoğraf sanatı açısından bir kaygınız oldu mu?

Mamikoğlu: Yaptığıma sanat olarak bakmıyorum. Sanat fotoğrafı değil. Yaptığım bir hizmet, bir tekniğin kullanılması. Amaç insana ağacı tanıtmak. Tabii bunun için çeşitli teknikler vardır, ama fotoğraf bunun için iyi bir teknik. Çizimden daha gerçekçi bir yol. Her türü en tipik örneğiyle aktarmayı hedefledim. Bunu yaparken de doğal olarak estetik kaygılarım da oldu. Yani, bir şeyi dan diye çekip de pat diye koymak yerine, ışığın yoğunluğu, rengi, nesnenin duruşu, arka fonu, arka

fonun belirginliği, derinlik hep dikkat etmeye çalıştığım konulardı...Ağacın içinde bulunduğu çevre ve fotoğrafa bu çevrenin ne kadarının alınacağı da önemli. 3 milim boyundaki çok küçük ayrıntıları çekebilmek için epey uğraştım. En zor çektiğim fotoğraflardan biri, ağlayan çamın kozalağıydı. Ağlayan çamın kozalağındaki damlalar gözyaşı gibi görünüyordu. Adı bu nedenle Ağlayan Çam. Bunlar çok duru reçineler. Bunları gösterebilmek için çok uğraştım. Kozalak çok uzaktaydı, koparmaya kıyamazdım. Tele objektif kullanmak zorundaydım. Bir de güneş nereden gelirse gelsin ince ve dağınık yaprakları olduğu için, kozalağın üzerine gölge düşürüyordu. Birkaç gün gittim. En az gölge düşecek saatine denk getirip çektim. Abanttaki Papazkühahının kırmızı meyvelerini iyi çekebilmek orman içinde için iki ayrı gün güneşi izledim.

“Doğa Elektronikten Daha Önemli”

Elektrik Mühendisliği: Elektrik Mühendisliği yanında iki mesleğiniz olmuş gibi. Hangisi daha ağır basıyor?

Mamikoğlu: Bu hobiydi. Ben hobimi çok sevdim. İnsan tarihi, çevre ve doğa açısından bu elektronikten daha önemli gibi geliyor bana. Bütün transistörler, tümleşik devreler, bilgisayarlar, tüm yazılımlar yok olsa hepsini yeniden geliştiririz onların. Ama ağaçlar yok olursa bir daha yerine koyamayız. Geçmişte görüyoruz; kaç yüz milyon yıl önce şu ağaçlar varmış, şimdi yok. Çok daha yakın tarihten bir örnek vereyim. Lübnan bayrağına konu olan Lübnan Sediri yüzyıllar boyunca kesildiği için artık Lübnan'da kalmamıştır. Bugün Lübnan Fransa'dan fidan ithal ederek yeniden Lübnan Sediri yetiştirmeye çalışmaktadır. Yok ettiğimiz ağaçlar, özellikle endemik ağaçlar için her zaman bu kadar şanslı olamayabiliriz. Tabii, teknolojik gelişme ihmal edilemez, küçümsenemez, yok sayılamaz, vazgeçilemez. ◀

